
Kyrkomötet Kyrkolivsutskottets betänkande 2015:10

Kyrkogårdar som mötesplatser

Sammanfattning

Detta betänkande behandlar motion 2015:41. Utskottet anser att intentionerna i motionen är tillgodosedda och att det finns svårigheter att förena den trosneutrala begravningsverksamheten med ambitionen att nå besökare med t.ex. information om Svenska kyrkans verksamhet på kyrkogårdar. Utskottet föreslår att kyrkomötet avslår motionen.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:41.

Motionens förslag

Motion 2015:41 av Elsa Christersson m.fl., Kyrkogårdar som mötesplatser

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att ta fram underlag och avsätta medel så att intresserade församlingar kan erbjudas möjlighet att utveckla kyrkogårdarnas funktion som mötesplatser mellan församlingsmedlemmarna och mellan anställda och medlemmar genom att kyrkogårdsarbetarna erbjuds utbildning och får avsatt tid för sin roll som kommunikatörer och att övrig personal i sin dagliga verksamhet får möjlighet att naturligt besöka kyrkogårdar och aktivt ta kontakt med besökarna där.

Bakgrund

Tidigare behandling i kyrkomötet

En snarlik motion 2014:20 som behandlades i kyrkomötet förra året avslogs (KI 2014:2). Kyrkolivsutskottet menade att det finns svårigheter att förena den trosneutrala begravningsverksamheten med ambitionen att medarbetare aktivt ska möta människor på kyrkogården med mål att nå fler medlemmar med t.ex. information om Svenska kyrkans verksamhet. Utskottet menade också att det inte heller är självklart att människor önskar kontakt med andra människor på kyrkogården, varför frågan inte är okomplicerad. Vidare aktualiserade utskottet det uppdrag kyrkomötet gav till kyrkostyrelsen 2013 med anledning av motion 2013:86, punkt 4 (KmSkr 2013:14), som innebär att kyrkostyrelsen ska ta fram förutsättningar för en nationell kraftsamling om begravning och mötet med människor i sorg. Utskottet menade att intentionen i 2014 års motion borde kunna beaktas i det arbetet.

I den förstudie som föranleddes av uppdraget 2013, och som inom kort kommer att presenteras i sin helhet, finns förslag till nationella insatser för att stärka mötet

med människor i sorg. Enligt uppgift finns förslag om att den nationella nivån ska inbjuda till mötesplatser om sorg och begravning under 2016, dels utifrån den nutidsanalys som identifierar trender inom sorgbearbetning och avskedsцерemonier och dels utifrån hur kyrkan möter dessa trender och utmaningar i församlingarna. Syftet ska vara att inspirera stiftet till utbildningsinsatser omkring sorg och begravning, där begravningsverksamhetens medarbetare inkluderas. I förstudien kommer det även att finnas förslag om att Svenska kyrkans digitala kommunikation om sorg och begravning, inte minst vad gäller budskap och tonalitet, ska utvecklas.

I Stockholms stift har man gått före genom en egen undersökning, *Begravnings-traditioner i förändring*, som beräknas vara färdig i höst. Den rymmer områden som sekularisering, individualisering och den mångkultur som präglar samhället. Undersökningen betonar vikten av samarbete i arbetslaget. Stiftet publicerade också en utredning i maj 2015, *Allas vår sorg och Stockholms stift*, som omfattar en inventering av sorgestöd i stiftet.

Aktuellt arbete

Kyrkostyrelsen har de senaste två åren genomfört de s.k. *kyrkbussarna*, en samlad undersökning med frågor till allmänheten, där de svarande också kategoriseras utifrån om de är medlemmar eller ej. Resultaten av dessa undersökningar ger en bild av hur ofta människor besöker våra kyrkogårdar. Något som däremot inte framgår av just denna undersökning, men som har förändrats de senaste åren är Allhelgonahelgens ökade betydelse i människor liv. Den helgen har för många blivit en helg för eftertanke och ljusständning och där kyrkogårdar spelar en roll som samlingsplatser.

Det nationella projektet *Pedagogik i kyrkomiljöer* som vänder sig till de medarbetare i Svenska kyrkan som på olika sätt arbetar med att möta människor i kyrkorum eller i andra kyrkliga miljöer, där begravningsplatser ingår, fortsätter. En ny konferens kommer att genomföras, ett nätverk är under uppbyggnad och utbildningsinsatser planeras för att stärka församlingarnas arbete.

Under hösten 2015 påbörjas en forskningsförstudie, *Framtidens död* som ska behandla synen på döden och om hur den är under förändring i vårt samhälle. Syftet med studien är att identifiera nya trender i denna utveckling. Tanken är att kyrkostyrelsen med hjälp av denna studie ska kunna fortsätta reflektionen kring vad de förändrade synsätten kan innebära för Svenska kyrkans verksamhet vad gäller sorg, krishantering och begravning.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2015:41.

En snarlik motion behandlades förra året och föreslår att denna liksom den tidigare motionen avslås. Motionären lyfter en angelägen fråga om kyrkogårdarnas betydelse men intentionerna i motionen bör kunna beaktas i det arbete som initierades av kyrkomötet 2013 vad gäller begravning och mötet med människor i sorg. Utskottet menar liksom förra året att det inte heller är självklart att människor önskar kontakt med andra människor på kyrkogården, varför frågan inte är okomplicerad. Det finns också svårigheter att förena den trosneutrala begravningsverksamheten med ambitionen att medarbetare aktivt ska möta människor på kyrkogården med målet att nå fler medlemmar med t.ex. information om Svenska kyrkans verksamhet.

Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation erbjuder utbildning i frågor om kyrkogårdarnas kvalitetsutveckling och utformning där frågor om etik och bemötande

ryms. Sveriges kyrkogårds- och krematorieförbund har ett stort kursutbud med liknande innehåll. Även stiftens inbjuder vaktmästare och personal på kyrkogårdarna till fortbildning.

KI 2015:10

Uppsala den 24 september 2015

På Kyrkolivsutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Marie Nordström, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Marie Nielsén, Daniel Larson, Birgitta Lindén, Ronny Hansson, Kekke Paulsson, Niklas Grahn, Katarina Glas, Berit Simonsson, Anna-Karin Westerlund, Gunilla Eldebro, Elisabeth Rydström, Stig Eriksson, Torbjörn Arvidsson och Marja Sandin-Wester.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Sara Waldenfors, Monica Lindell Rylén, Stefan Grundberg, Camilla Persson, Evy Annér, Nasrin Sjögren, Elisabeth Sandberg Kullenberg, Ulla Littgren, Jerker Schmidt, Anders Ahl, Ylva Wahlström, Karin Janfalk och Styrbjörn Granquist.

Biskoparna Fredrik Modéus och Johan Tyrberg har deltagit i utskottets överläggningar.